

TURINYS

► I PROLOGAS	13
► II PROLOGAS	14
1. SESUO ►	16
2. SERGÉTOJAS ►	64
3. BLEFAS ►	105
4. PROFESORIENĖ ►	130
5. TIESOS KRISLAS ►	145
6. ŽALIEJI ►	155
7. VLADZIKAS ►	194
8. TĒVAS ►	215
9. ARISTIDAS ►	246
10. TEODORAS ►	271
11. STABDŽIAI ►	316
12. NEŠVENTAS ►	342
13. PLIKIS ►	382
14. LEOKADIJA ►	389
15. VILIUS ■	404
► I EPILOGAS	414
► II EPILOGAS	419
► IŠ INTERNETO	420
TIESA TURI SUGRĮŽTI ►	421
KUR DINGO „KGB VAIKŲ“ SĄRAŠAI? ►	430

► I PROLOGAS

- 2006 metų spalio trisdešimtoji, dešimt valandų dvi minutės. KGB vaikai. Pirma dalis. Pirmyn.
- Ir ką man dabar daryti?
- Kaip tai ką? Pasakoti!
- Tiesiog? Jau įrašinėja?
- Taip, įrašinėja.
- Ai, gal tu pirmas pradék...
- Taigi tu čia svarbiausia. Bijai?!
- Ne... Na, gerai, pamėginsiu. Istorija, kurią ketiname papasakoti, keista. Žinoma, 99 procentai pasakojojimų būtent ir prasideda nuo keisto ir netikėto įvykio. Bet, patikékit, viena yra skaityti keistas istorijas, visai kas kita – būti jų dalyviu. Jai pasibaigus (tik ar ji baigési?), dažnai žvelgiu į veidrodį – tyrinéju savo akis, skruostikaulius, nosį.
- Ei, kam šito reikia?
- Cic! Intrigai. Nesikiš, kai kalbu. Lauk savo eilės. Aišku, kol kas jums šios detalės nieko nesako – man taip pat iki šiol mano akys buvo tiesiog rudos akys, o nosis – šiek tiek per ilga. Tačiau dabar... Ne, pradėjusi nuo tokių smulkmenų niekaip nenusikasiu iki tikros pradžios. O jos data – 1996 metų spalio trisdešimtosios pavakarė. Nors ne!

► II PROLOGAS

Palubėje tyliai zyzianti „Iljičiaus lemputė“ apšvietė iki pusės žalias sienas. Taip pat ir berniuką, kurio galva kaip tik siekė žalių dažų zonas viršų. Vaikas sėdėjo ant metalinės lovos krašto ir ritmiškai siūbavo pirmyn atgal, versdamas tyliai girdždėti spyruokles. Ant jo plikai skustos galvos driekėsi keletas kraujosruvų, kurias, matyt, paliko negrabios kirpejo rankos. Vilkėjo nuskalbta pilka pižama, jos kelnių klešnės kampas buvo paženklintas juodu antspaudu su raidėmis ir numeriu. Grotuotas langelis kambario kairiajame kampe palubėje žiojėjo tamša. Iš kažkur vis atklysdavo tvirtų žingsnių aidas ir trankomų durų garsai. Tačiau vaikas, rodės, į tai nekreipė né mažiausio dėmesio – jis ir toliau vienodai sūpavosi, žvelgdamas į basus kojų pirštus. Ir tik akylesnis žvilgsnis būtų pamatės, kaip jo oda staiga pašiurpsta nuo šalčio. Šaižiai sugirgždėjo veriamos durys.

Atsimerkiau. Lubų baltumas dar kurį laiką rodės tarsi vaiko oda, taip aiškiai matyta sapne. Tik po akmirkos supratau, kad į sienas plieskia kaimyno užvedamo automobilio žibintai. Vėl užsimerkiau – akyse vis dar mačiau tą vaiką. Kas jis? Tas kambarys – kamera? Iš kur jis? Priskaičiau Solženycino? Na ir sugalvojau

vakar – „Archipelag Gulag“¹ atsiversti, tarsi man skaitinių trūktų. Paliko motušė prie lovos išvažiuodama šalia skaitymo mados klyksmo – P. Høego „Panelės Smilos sniego jausmo“. Tuo metu ją skaitė visi, bet man ji nepatiko, – tas iš pradžių rimtos detektyvinės istorijos aiškinimas kažkokiais kirminais iš meteorito, – atleiskite, čia gi ne koks fantastikos „aukso fondas“... Turbūt dėl to ir čiuptelėjau „Gulagą“, vėl atgaivindama rusų kalbos žinias – jos Kaune nyko nelyg džiūstanti balai...

Pasiraiviau. Rytas... Reikia keltis, praustis, rengtis ir vėl lékti į Vilnių. Tingisi. Nevalingai paglosčiau savo rankos odą – lygią, dailią. Šilta. Gera. Saugu...

¹ „Gulago archipelagas“ – rusų disidente ir rašytojo Aleksandro Solženycino istorinis dokumentinis romanas apie Sovietų Sąjungos represijas, lietuviškai išleistas tik 2009 m.

1. SESUO ►

Man tuomet buvo beveik dvidešimt ketveri, tik ką bai-giau Vilniaus universiteto ekonomikos fakultetą – mokiausi gerai, nors „raudono diplomo“ ir negavau. Prieš metus buvau bejisitaisąs į „Lietuvos akcinį inovacinių banką“ – laimėjau atrankos konkursą (Netikit? Kuo rimčiausiai!), bet likus, rodos, savaitei iki darbo pradžios bankas sugriuvo, nusinešdamas daugelio santaupas. O juk buvau bejtinkinas tévus, kad bankai jau saugūs, ypač tie, kuriuose indėli laikė (ir prieš žlungant spėjo atsi-imti) pats ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius! Po šito fiasco ir pirmosios bankų krizés velniavos té-vu ryšiu šiaip ne taip užteko kukliai tarnybélei Žemės ūkio ministerijoje. Žinoma, tai geriau negu nieko, buvo ir karjeros galimybių, bet kai reikédavo draugams pasakyti, kur dirbu, liežuvius nesiversdavo. Žemės ūkio ministerija... Tai ką, burokus ten skaičiuoji? O juk tekda-vo skaičiuoti ir burokus, ir rapsus, išmokti, kad ir anglų kalba skirtingai vadinami paršas ir kiaulė. Atlyginimas, be abejo, taip pat nedžiugino, tad vis dar teko glaustis po vienu stogu su tévais ir važinéti ne „silke“ ar bent jau „pirmu golfu“, o ȳvairaus senumo škodomis... su dviem ūsais. Vis dėlto, iš pinigų didelio stabo nedariau – kai reikéjo, mokéjau pataupyt, kai noréjau – mokéjau sau leisti siek tiek paíslaidauti. Tarkim, gyventi mégau ra-miai, tačiau nenuobodžiai.

Tą šlapią, tamsų vakarą trumpam užlékiau namo. Persirengęs planavau dumti į miestą ir susitikti su ke-liais bendrakursiais – siek tiek alaus, siek tiek blevyzgų... Jūs paklausite, o kam persirenginéti, jeigu alų galima gerti ir su darbo apranga, tai yra – kostiumu? Atsaky-siu: kostiumai skirstomi mažiausiai į dvi rūšis: išeiginis (toki dėvėjau šiandien, nes ministerijoje susitikome su viską išmanančiais PHARE programos ekspertais, ir at-rodyti deréjo solidžiau) ir kasdienis. Išeiginio po „kaba-kus“ trinti nenoréjau – dar negreit bus taip, kad iš vieno atlyginimo nusipirkčiau padorų kostiumą. O šis toks ir buvo – padorus, pirktas universiteto baigimo proga.

Taigi parlékiau namo, į tą paprastą blokinį Žirmūnų daugiabutį, kur *homo sovieticus* daugiausia galėjo turēti tris kambarius, vienas iš jų – būtinai pereinamasis. Mano „urvas“ glaudési pačiame tolimaliausiam buto taške – teisė į privatumą išsikovoju būdamas penkiolikos ir ją akylai saugoju. Tévai dar neparsiradę iš darbu, bet aš jų ir nepasigedau. Man rūpėjo kuo greičiau pasikeisti ap-rangą ir vél nerti atgalios. Ten, kur lauké du ar trys bo-kalai „Švyturio“ ir veidai, be kurių kol kas sunku buvo įsivaizduoti gyvenimą, – studijų draugai! Be to, Tadui darbe įtaisė pranešimų gaviklį – *peidžerį*. Jį būtinai rei-kéjo aplaistyti ir išbandyti. Kai aš darbe užsiminiau apie tokią naudingą naujovę, skyriaus viršininkė Eugenija tik nusistebéjo: „Darbo metu tu juk būni darbo vietoje. Tai kam tau *peidžerio*?“ Iš tiesų – kam? Jeigu niekas nieš-kos darbo reikalais, tai kiti – juo labiau. Kam tu reika-lingas su savo burokais ir rapsų paséliais?

Žiaumodamas virtuvéje sumedžiotą, tikétina, vos dienos šviežumo kotletą, verčiau spintą ieškodamas švarių ir, pageidautina, mažiau susiglamžiusių marški-nių. Suskambo telefonas. Puoliau į virtuvę, čiupau ra-geli ir, nespéjës sustumti maisto bent už vieno žando, suriaumojau:

– Alio...

- Labas vakaras, – moteriškas balsas, tikriausiai vienos iš mamos draugų, nors jo nepažinau.
- Labas vakaras, – atsakiau, suspausdamas ragelį petimi, kad nekliudytų persirenginėti.
- Čia... Vilius?
- Taip, aš, – šiek tiek nustebau. Nepažįstamų merginų skambučiai nebuvo labai dažnas reiškinys mano gyvenime. O gal pažįstu, tik dar atmintis neįsijungė?
- Labas, Viliau, – tarsi iš naujo pradėjo ji.
- Labas...
- Čia tau... Rasa skambina.
- Atsiprašau, – perklausiau, – kas?
- Mano vardas Rasa.
- Malon... – tesugebėjau replikuoti automatiškai, tarsi vėl būčiau ŽŪMe, bet ji neleido pabaigti žodžio:
- Aš – tavo sesuo.
- Kas? – pasirodė, kad nenugirdau.
- Aš esu tavo sesuo, – pakartojo ji.
- Nejuokinga, – sumurmėjau jau kiek niršdamas, bet darbo su nepatenkintais klientais (o jie paprastai būdavo labai pikti ūkininkai) įgūdžiai vis dar émė viršu. – Man rodos, jūs kažką supainiojot, – net pats nepastebėjau, kaip balsas staiga tapo oficialus, kaip ir išklausius aiškinimus, kokie idiotai ir vagys sédii Seime, Vyriausybėje bei ministerijose, – ne tuo numeriu paskam...
- Norėčiau... – pertrauké ji, – žinau, kad tau tai labai netikéta, bet tu esi mano brolis.

Dabar jau norėjau numesti ragelį ir nebesiaiškint, ar čia radijo stoties pokštai, ar kažkokiai Rasai kažkoks Vilius tikrai yra brolis. Bet dar vieną kartą nusprendžiau būti mandagus:

- Man labai gaila, bet jūs tikrai kažką supainiojote.
- Taip, aš Vilius, bet sesers niekada neturéjau... – čia ir nutilau. Nebuvau vienturtis, turéjau broli. Bet

